AUI, secţiunea III e, Lingvistică, tomul LII, 2006

Specificul semantic şi stilistic al verbelor argotice

by
IOAN MILICĂ

The study aims at describing the stylistic values of slang verbs frequently encountered in the exchange of electronic replies among Romanian internet users. The analysis, carried out within the framework of structuralism, reveals that the Romanian surfers are very creative when using slang to communicate across the internet. Many innovations become markers as they outline, from a stylistic perspective, the relation between the paradigmatic plane of language and syntagmatic plane of text.

În schimburile de replici între utilizatorii de internet, expresivitatea verbului poate fi analizată urmărindu-se transformările determinate de dinamica relaţiilor dintre forme şi sensuri, din perspectiva cărora pertinenţa stilistică a unor realizări din interiorul categoriilor gramaticale verbale poate fi ilustrată în complementaritate cu planul semantic. În consecinţă, descrierea valenţelor expresive ale categoriilor gramaticale verbale va fi precedată de cîteva consideraţii referitoare la formarea sensurilor verbale argotice.

Din punct de vedere semantic, identitatea multor verbe argotice se fundamentează pe opoziţia denotativ – conotativ, caracterul figurat al semnificaţiei fiind trăsătura stilistică dominantă a multor verbe argotice.

Cel mai frecvent procedeu de formare a sensurilor argotice este resemantizarea, fenomen al cărui randament funcţional contribuie la dezvoltarea polisemiei (vezi, de exemplu, sensurile lexicale şi asocierile frazeologice ale unor verbe precum *a arde*, *a avea*, *a da*, *a face*, *a fi* etc., în Volceanov & Volceanov, 1998). O modalitate particulară de resemantizare este dezvoltarea de sensuri conotative, prin raportare la alte sensuri conotative ale aceluiaşi verb argotic: *a aburi* (ʻa duce cu vorbaʼ) > (ʻa impresionaʼ) > (ʻa convingeʼ) > (ʻa minţiʼ); *a cardi* (ʻa furaʼ) > (ʻa vorbiʼ) > (ʻa bateʼ); a decarta (ʻa vomaʼ) > (ʻa plătiʼ) etc.

Caracterul dinamic al argoului tinerilor poate fi evidenţiat prin utilizarea unor neologisme verbale, ale căror valori semantice de tip argotic sînt dezvoltate prin ironie sau umor: *a bruia* (ʻa întrerupeʼ), *a se combina* (1. ʻa se împrieteniʼ, 2. ʻa realizaʼ), *a o comite* (ʻa greşiʼ), *a composta* (ʻa întreţine relaţii sexualeʼ), *a corupe* (ʻa cooptaʼ), *a cotiza* (ʻa daʼ), *a curenta* (ʻa bateʼ), *a scana* (ʻa cercetaʼ) etc. Acest fenomen poate fi explicat prin argumente de tip lingvistic (învăţarea limbii şi dezvoltarea competenţei comunicative), psihosocial (creativitatea, receptivitatea specifică vîrstei, influenţa anturajului, tendinţa spre adoptarea unui mod de exprimare noncomformist) şi cultural (nivelul mediu sau ridicat de educaţie şcolară, accesul la informaţie etc.).

BDD-A1699 © 2006 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:02:51 UTC)

O altă modalitate interesantă de formare a verbelor argotice este derivarea:
a) *substantive*: capac – *a căpăci* (1.'a bate', 2. ʻa acoperi'), carmol – *a se carmoli* (ʻa se îmbăta'), craniu – *a crania* (ʻa se gîndi'), drojdie – *a drojdi* (ʻa consuma băuturi alcoolice'), mînă – *a mînări* (ʻa înşela'), palmă – *a palma* (ʻa ascunde'), şmen – *a şmenui* (ʻa măslui'), trotil – *a se trotila* (ʻa se îmbăta');
b) *adjective*: ciumeg – *a se ciumegări* (ʻa se şmecheri'), matol – *a se matoli* (ʻa se îmbăta') etc.
c) *interjecţii*: bip – *bipăi* (ʻa da un bip'), tira – *a se tira* (ʻa pleca') etc.

Valorile expresive ale *categoriilor gramaticale verbale* se evidenţiază prin caracteristicile atipice ale unor paradigme flexionare. Opţiunile asumate de protagonişti şi devierile pe care aceştia le realizează, în raport cu normele limbii literare actuale demonstrează că identitatea stilistică a normei argotice se întemeiază pe substituirea unor opoziţii lingvistice cu opoziţii de tip expresiv. Relevanţa acestor schimbări (spontane sau intenţionate) se sprijină pe interdependenţa dintre forme şi sensuri şi pune în lumină specializarea stilistică sau uzul unor realizări morfologice de tip verbal, aşa cum sînt ele folosite de utilizatorii de internet.

1. *Diateză – număr – persoană*. În orice act de comunicare, viziunea protagoniştilor asupra evenimentelor sau stărilor despre care aceştia discută este transpusă în enunţuri prin filtrul categoriilor verbale. În anumite contexte de comunicare, desfăşurarea categoriilor de diateză, număr şi persoană poate ilustra importanţa stilistică a unor mecanisme şi mijloace de semnificare pe care şi le utilizează vorbitorii în procesul de constituire a enunţurilor pe care le schimbă între ei, prin intermediul canalului de comunicare numit internet. În ansamblu, schimbările cu rol expresiv, realizate în interiorul categoriilor gramaticale ale diatezei, numărului şi persoanei, pot fi grupate în două tipuri mari de fenomene lingvistice cu valoare stilistică: transformări care îşi au originea în planul sensului şi transformări care îşi au originea în planul formei.

1.1. *Transformări care îşi au originea în plan semantic*. Cel mai frecvent procedeu de marcare a schimbărilor de sens este transformarea unor verbe simple în verbe pronominale (cu pronume reflexiv, în acuzativ sau în dativ). Randamentul funcţional şi expresiv al acestei modalităţi de semnalare a mutaţiilor semantice poate fi evidenţiat dacă se compară verbe cu rădăcină comună, dar care fac parte din clase lexicale diferite (cf. Irimia, 1997: 11-21): *a ataca – a se ataca* (ʻa se enerva'), *a bunghi* (ʻa observa') – *a se bunghi* (ʻa-şi da seama'), *a combina – a se combina* (1. ʻa se împrieteni', 2. ʻa realiza'), *a drojdi* (a bea) – *a se drojdi* (ʻa se îmbăta'), *a face – a se face* (ʻa se îmbăta'), *a gini* (ʻa observa') – *a se gini* (ʻa-şi da seama'), *a îmbîrliga* (ʻa convinge') – *a se îmbîrliga* (ʻa se încurca'), *a înţepa* (ʻa ironiza') – *a se înţepa* (ʻa-şi da seama'), *a rupe – a i se rupe* (ʻa nu-i păsa'), *a scoate – a se scoate* (ʻa ieşi basma curată') etc.

BDD-A1699 © 2006 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:02:51 UTC)

În exemplele amintite, pronumele reflexiv funcţionează atît ca marcă lingvistică (prin dezvoltarea opoziţiilor de clasă, verb simplu – verb pronominal, şi de diateză), cît şi ca marcă stilistică (ilustrează acţiunea funcţiei expresive ce guvernează enunţurile prin care subiectul vorbitor exprimă implicarea sa în evenimentele prezentate). Spre deosebire de marcarea lingvistică, care îşi dovedeşte pertinenţa prin opoziţiile categoriale, de tip paradigmatic, ale verbelor cu rădăcină lexicală comună, dar incluse în clase lexicale diferite, marcarea stilistică se realizează mai ales în plan sintagmatic, prin actualizarea de sensuri contextuale. De exemplu, opoziţia lexico-gramaticală dintre verbele *a trage – a-şi trage – a şi-o trage* este dublată, în planul enunţului, de raporturile expresive între sensurile neutre, populare, familiare şi argotice:

– *a trage*: 1. (ʻa pătimi’): „Problema e că eu *am tras* mult cu acest furuncul”[1]; 2. (ʻa insista’): „*am tras* mult pînă am reuşit să mă combin cu ea şi am tras mult şi pînă am reuşit să o fac să se ataşeze de mine şi să se implice cît de cît…”[2]; 3. (ʻa face’): „*Am tras* mult mai multe cadre dar nu îşi aveau rostul aici ci la redacţie”[3]; (ʻa inscripţiona’): „eu am writer din toamnă şi pînă acum cred că *am tras* mai mult de 500 de cd-uri şi am încercat o groază de firme”[4].

– *a-şi trage*: 1. (ʻa-şi face’): „Tocmai *mi-am tras* gmail (cont de e-mail – n.a.) şi sînt fffff mulţumit.”[5]; 2. (ʻa-şi lua’): „Cînd unu cu merţan se sparge în figuri că uite ce maşină *mi-am tras*, vine ăla cu dacia şi zice „ce să faci? la tăţi ni greu””[6]; 3. (ʻa-şi procura’): „*Mi-am tras* nişte cd-uri adevărate şi am vrut să copii nişte melodii”[7]; 4. (ʻa-şi cumpăra’): „fainã motocicletă *ţi-ai tras* !!! felicitări, arată super fain !!”[8].

– *a şi-o trage*: (ʻa întreţine relaţii sexuale’): „Cum a fost? *V-aţi tras-o* de cînd sînteţi împreună ?”, era curioasă alta.”[9].

Un alt mijloc expresiv utilizat în schimburile de replici între utilizatorii de internet constă în generarea de sensuri figurate prin schimbarea unor seme din planul semantic al unor verbe, fenomen care conduce la schimbarea clasei din care fac parte verbele respective. În planul paradigmatic al limbii, sensurile denotative ale unor verbe precum *a se defecta*, *a se paradi*, *a se strica*, *a se sparge* se fundamentează pe trăsătura semică [–uman], iar această particularitate determină, la nivel sintactic, realizarea defectivă a categoriilor de număr şi

[1] **amo**, 16 mai 2005, 22:25, forum eva.ro
[2] **kylo**, 19 august 2005, 12:12, forum seductie.com
[3] **Ganea Octav** (fotograf), 2 decembrie 2005, forum badorgood.com
[4] **IQz3r0**, 12 iunie 2001, 12:15, forum computergames.ro
[5] **catalin**, 9 iulie 2004, 07:14, forum roportal.ro
[6] **jailor**, 3 iunie 2006, 17:44, http://www.220.ro/stuff/Stiker_dacia.htm
[7] **justin**, 15 ianuarie 2000, 22:05, forum computergames.ro
[8] **Vince Black**, 29 mai 2006, 19:48, forum motociclism.ro
[9] Cf. articolul *Liceenii descind din maşini luxoase*, publicat în cotidianul „Adevărul”, nr. 3817, marţi, 1 octombrie 2002, ediţia electronică www.adevarulonline.ro

BDD-A1699 © 2006 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:02:51 UTC)

persoană. Prin urmare, aceste verbe unipersonale nu pot fi conjugate decît la persoana a III-a, singular şi plural. În planul de adîncime al unor enunţuri cum ar fi *Televizorul s-a stricat.*, *Calculatoarele s-au defectat.* etc. se remarcă dezvoltarea semnificaţiei de pasiv, prin postularea existenţei şi acţiunii unui agent sau a unui factor care a provocat defecţiunea [sensurile acestor propoziţii fiind, de fapt, ʻ*Televizorul a fost stricat* (de cineva sau de ceva anume)', ʻ*Calculatoarele au fost defectate* (de cineva sau de ceva anume)'].

În interacţiunile verbale de tip familiar sau argotic, substituirea semului [–uman] cu trăsătura semică [+ uman] generează apariţia sensurilor metaforice şi impunerea unui tip particular de imagine, a fiinţei umane văzută ca un mecanism. Substituţia semică impune schimbări ale categoriilor de număr şi persoană, deoarece reflexivele unipersonale *a se defecta*, *a se paradi*, *a se strica*, *a se sparge* devin verbe reflexive personale, după cum se observă din următoarele exemple: „cred că *ne-am defectat* de tot. pupici la toată lumea !"[10], „*te-ai spart* singur... complexele tale te domină..."[11], „să ştii că *te-ai stricat* rău de tot la fazele alea"[12]; „mă dor toate oasele şi mi-e frică (...) că *m-am paradit* de tot. Vîrsta, asta e !"[13] etc. Guvernate de opoziţia semantică, opoziţiile de persoană capătă pertinenţă stilistică (*m-am paradit*, *te-ai spart*, *ne-am defectat*).

Mai rar, dinamica opoziţiei semice [+uman] – [–uman] impune transformarea unor verbe personale în verbe impersonale. În conţinutul lexical al unor verbe active sau reflexive, cum ar fi *a fuma*, *a se pupa*, substituirea trăsăturii semice [+uman] cu semul opus, [–uman], dă naştere unor sensuri noi, de tip impersonal, care, fără a fi propriu-zis argotice, ilustrează existenţa unei continuităţi stilistice între limbajul popular, cel familiar şi cel argotic:

– *a se fuma* (ʻa se demoda'): „*S-a fumat* deja subiectu' vezi pe la subiectele mai vechi"[14].

– *a se pupa* (ʻa se potrivi'): „La un moment dat, situaţia din teren *nu se pupă* cu cea de pe hartă"[15].

Apariţia acestor noi sensuri este însoţită şi de schimbări în interiorul categoriilor gramaticale de diateză şi persoană. În plan sintactic, opoziţia dintre diateza activă (*Eu fumez*) şi diateza reflexiv-impersonală (*Se fumează mult*) a verbului *a fuma* este suspendată prin forma de verb pronominal (*S-a fumat subiectu'*). Acelaşi fenomen se remarcă şi atunci cînd opoziţia de sens dintre reflexivul reciproc *a se pupa* (ʻa se săruta') şi forma pronominală *a se pupa* (ʻa se

[10] **roxanaz**, 15 ianuarie 2005, 13:11, forum desprecopii.com
[11] **coxanelu**, 26 mai 2006, 12: 15, forum sbz.ro
[12] **TuningBoy**, 6 februarie 2006, 17:18, forum 4tuning.ro
[13] **Big Sexy**, 16 noiembrie 2004, 09:45, forum onlinesport.ro
[14] **Baracuda**, 4 februarie 2000, 23:20, forum computergames.ro
[15] **Gabriela Antoniu**, autoarea articolului *Jurnal de caravană – Drumul spre Insulă*, publicat în cotidianul „Jurnalul Naţional", joi, 4 august 2005, ediţia electronică www. jurnalul.ro

BDD-A1699 © 2006 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:02:51 UTC)

potrivi') determină suspendarea opoziției dintre diateza activă (*El o pupă pe Maria*) şi diateza reciprocă (*Ion şi Maria se pupă*) a verbului *a pupa*.

1.2. *Transformări care îşi au originea în planul expresiei*. Interdependența dintre planul expresiei şi planul conținutului poate favoriza apariția şi acțiunea unor mecanisme de semnificare a căror funcționare se întemeiază pe opoziții formale care guvernează condiționarea sau modificarea planului conținutului. În anumite contexte de comunicare, particularizarea lumii de sensuri a verbului şi, implicit, anularea potențialelor ambiguități ale polisemiei lexicale, se realizează printr-un pronume cu valoare neutră. Fenomenul se manifestă atît în limbajul popular cît şi în vorbirea familiară de tip citadin. În raport cu verbele nepronominale din care provin, verbele însoțite de un pronume cu valoare neutră îşi evidențiază individualitatea lexico-gramaticală prin anularea opozițiilor de diateză, nemaifiind posibile realizările de tip reflexiv sau pasiv ale diatezei. De exemplu, dacă verbul *a întinde* admite realizări ale *diatezei active* (Mihai *întinde* o sfoară), *pasive* (Sfoara *a fost întinsă* ieri de copiii vecinului) sau reflexive (Mihai *îşi întinde* brațele), verbul *a o întinde* ('a pleca', 'a se duce') nu mai admite decît realizarea diatezei active (*Mircea a întins-o la joacă*).

În schimburile de replici între utilizatorii de internet, unele verbe însoțite de pronume cu valoare neutră, precum *a le avea* (cu ceva), *a o arde*, *a o comite*, *a o da* (pe ceva), *a o freca*, *a o pune*, *a o îmbulina* etc., îşi dovedesc randamentul funcțional şi potențialul expresiv prin dezvoltarea de sensuri contextuale care se încadrează în clase semantice[16] diferite:

– *a o arde*: (verb factitiv): „Cum *o* mai *arzi* ? Vezi că s-a deschis terasa ! Te pup pe botic"[17]; (verb aspectual): „Frate cred că fac infarct dacă *o* mai *arzi* mult cu heavy metalul tău"[18]; (verb al comunicării): „păi dacă e *să o „ardem"* pe englezisme normal se scrie hair stylist şi nicidecum stilist"[19];

– *a o freca*: (verb aspectual): „acum pe bune ce *să o frecăm* atîta cu proteste, cu batai cu lanțuri şi topoare"[20]; (verb comportamental): „da' noi de ce să intrăm în ue, cînd putem *să o frecăm* în românia ?"[21];

– *a o pune*: (verb factitiv): „O dată ne-am strîns vreo 4 la un tovarăş de tîmpenii şi *am pus-o* de un fotbal la el în casă"[22]; (verb aspectual): „Aveți grijă la loviturile de pumn. De regulă atunci cînd nimereşti în dinți *ați pus-o* fraților"[23].

[16] Cf. Irimia 1997: 18.

[17] **Lata**, 8 iulie 2003, 23:41, mesaj în cartea de oaspeți (guestbook) a site-ului www.chilloutsibiu.ro

[18] **kill_them_all1000**, 27 septembrie 2005, 19:59, forum Softpedia.com

[19] **Vlad**, 28 mai 2006, 02:40, comentariu la articolul *Foarte tare tipa!*, autoare, **Dana Popa**, publicat în cotidianul „Libertatea", nr. 5046, duminică, 28 mai 2006, ediția electronică www. libertatea.ro

[20] **faragos**, 11 septembrie 2003, 21:52, forum computergames.ro

[21] **dacuburebista**, 14 octombrie 2004, 15:12, forum Softpedia.com

[22] **misu183**, 4 decembrie 2005, 18:50, forum roportal.ro

[23] **radocrieg**, 15 mai 2006, 20:00, forum de arte marțiale martialartlinks.com

BDD-A1699 © 2006 Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:02:51 UTC)

Un alt tip de transformare cu originea în planul formei constă în condiționarea mutației semantice prin asocierea unui verb cu un pronume avînd formă neaccentuată de acuzativ, procedeu prin care unele verbele de acțiune sau de stare sînt transferate în clasa verbelor devenirii. Luînd ca exemple dublete verbale, cum ar fi *a aburi – a se aburi*, *a dispera – a se dispera* etc., se observă că pronumele reflexiv are rolul stilistic de marcă emfatică a subiectivării enunțului. Condiționarea impusă prin pronume modifică natura relației de interdependență dintre subiect şi predicat, dinspre evidențierea complinirilor obiective („normal, trebuie şi *să*-i *abureşti* pe profesorii ăia”[24]) spre o puternică individualizare a raportului subiect – acțiune („hai că v-am aburit şi *m-am aburit* şi pe mine”[25]).

Opoziția dintre singular şi plural contribuie, în anumite contexte de comunicare, la anularea unor ambiguități semantice generate de polisemie. Acest fenomen se observă în cazul unor verbe cum ar fi *a se combina* (1. ʻa obține’, 2. ʻa deveni iubiți’), *a se țepui* (1. ʻa se înşela’, 2. ʻa înşela’) etc., ale căror paradigme flexionare permit marcarea schimbării de sens, prin număr şi persoană. Formele verbale de singular corespund, adesea, unui anumit sens, iar cele de plural, altui sens, aşa cum se observă din compararea unor enunțuri precum „De mic copil m-am simțit atras de Golfuri dar pînă acu *nu m-am combinat* de nici unul (dar dau yo de permis şi fac rost de $...)”[26], „Eu, de exemplu, nu mai iau carne „proaspătă” din Pic (piteştenii ştiu) deoarece *m-am țepuit* cu nişte pulpe!”[27], cu enunțuri de tipul „am rămas prieteni doi ani şi ceva (eram colegi de clasă, nu prea puteam să fim împreună) apoi *ne-am combinat* de atunci am trecut printr-o grămadă de lucruri împreună”[28], „Uite că nu sînt metodele alea de negociere şi de aceea *se țepuiesc* unul pe altul”[29]. Formele de singular *m-am combinat*, *m-am țepuit*, poartă indicii formali ai diatezei dinamice, în timp ce formele de plural *ne-am combinat*, *se țepuiesc* ilustrează diateza reciprocă.

2. *Timp – mod*. Categorie verbală centrală, *timpul* exprimă poziția pe care şi-o asumă vorbitorul, în raport cu relația dintre momentul desfăşurării acțiunii şi momentul enunțării, fiind, astfel, marcată, din perspectivă retrospectivă, simultană sau prospectivă, transformarea timpului fenomenal în realizări lingvistice ale categoriei gramaticale a timpului. Fără a se confunda cu ireversibilitatea timpului ontologic, actualizarea, în enunț, a timpului gramatical devine expresia suprapunerilor, diferențelor şi corespondențelor realizate, prin consubstanțialitatea dintre limbă şi gîndire, în procesul de reflectare lingvistică a evenimențialului. În limbile naturale, timpul gramatical are ca trăsătură fundamentală caracterul structural (evident în orice paradigmă flexionară verbală, dezvoltată prin realizări

[24] **zuppy**, 25 septembrie 2005, 01:01, forum Softpedia.com
[25] **RaDuke**, 23 ianuarie 2002, 20:30, forum computergames.ro
[26] **tng**, 22 ianuarie 2005, 13:26, forum 4tuning.ro
[27] **Lucian BLK**, 9 iunie 2005, 14:15, forum daciaclub.ro
[28] **rashid**, 8 noiembrie 2005, 01:24, forum softpedia.com
[29] **mos ene**, 22 septembrie 2005, 12:23, forum animalutze.com

BDD-A1699 © 2006 Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:02:51 UTC)

de tip sintetic sau analitic). Categoria gramaticală a timpului este strîns legată de categoria gramaticală a *modului*, adică a manierei în care vorbitorul înţelege şi exprimă relaţia dintre desfăşurarea unei acţiuni din lumea fenomenală şi marcările prin care se face referire la potenţialitatea desfăşurării acţiunii: sigură, condiţionată, presupusă, plauzibilă, necesară etc.

În schimburile de replici între utilizatorii de internet, realizările categoriilor gramaticale ale timpului şi modului reflectă nu numai diferenţele inerente dintre limba scrisă şi cea vorbită, ci şi tendinţele protagoniştilor de a transpune în limba scrisă valori stilistice specifice folosirii timpurilor şi modurilor verbale în conversaţie. În general, discontinuitatea şi caracterul polifonic al conversaţiei dintre două sau mai multe persoane (care schimbă aproape simultan statutul de emiţător cu cel de receptor) contrastează cu unitatea şi continuitatea limbii scrise, a cărei individualitate comunicativă se fundamentează pe caracterul unidirecţional al interacţiunilor lingvistice, de la emiţător la receptor. Cu toate acestea, transpunerea în scris a limbii vorbite – mai ales în contexte de comunicare de tip informal cum ar fi forumurile de pe internet sau programele tip „messenger" – determină apariţia, în limba scrisă, a unor procedee şi mijloace stilistice ale oralităţii: folosirea unor forme verbale cu alte valori temporale decît cele proprii, frecvenţa mai ridicată a verbelor la imperativ sau a unor timpuri ale indicativului (prezentul şi perfectul compus), marcarea expresivităţii de tip afectiv prin verbe la conjunctiv sau optativ etc. Toate aceste elemente de oralitate îşi au originea în limbajul popular, dar unele dintre ele capătă coloratură argotică prin particularităţile semantice ale unor structuri sintactice folosite adesea de utilizatorii de internet.

O prezentare sistematică a relevanţei expresive generate de categoria *timpului* este foarte greu de realizat, dacă se au în vedere trăsăturile definitorii ale schimburilor de replici între *internauţi*. Variabilitatea şi individualitatea replicilor, determinată, în primul rînd, de competenţele şi performanţele comunicative diferite ale vorbitorilor fac aproape imposibilă descrierea exhaustivă a valorilor stilistice ale timpurilor verbale. Cu toate acestea, descrierea unor recurenţe ar contribui la sublinierea elementelor de continuitate pe care protagoniştii actului de comunicare le stabilesc între limba vorbită şi cea scrisă. Deşi nu s-au realizat cercetări monografice asupra valenţelor expresive ale diferitelor forme temporale gramaticale în comunicarea verbală dintre utilizatorii de internet, în lingvistica anglo-americană contemporană există lucrări[30] în care se discută problema temporalităţii în naraţiunile spontane din actul conversaţional, pornindu-se de la o diferenţă esenţială: iterativitatea timpului gramatical (orice timp gramatical poate fi folosit ori de cîte ori e nevoie), în raport cu ireversibilitatea timpului cronologic.

Comentînd asupra relevanţei narative a categoriei timpului, Norrick (2000: 80) observă că, în limba engleză, prezentarea conversaţională a unor evenimente

[30] Norrick (2000), Toolan (2001), Carter (2004).

BDD-A1699 © 2006 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:02:51 UTC)

sau întîmplări (denumite generic *narratives*) este dominată de două temporalități, prezentul şi trecutul: „schimbarea timpului, de la trecutul propriu-zis la prezent pare să marcheze fie evenimente reprezentative, fie schimbarea de locutori sau de perspective". În lingvistica românească, lucrarea lui Iorgu Iordan, *Stilistica limbii române*, rămîne un reper important pentru studierea valorilor stilistice ale formelor verbale folosite în conversație. O cercetare sistematică a particularităților stilistice ale timpurilor verbale este realizată de Dumitru Irimia (1997, 1999).

Întrucît identificarea valorilor stilistice ale timpurilor verbale din comunicarea orală s-a realizat deja, o metodă adecvată de descriere a relevanței stilistice din cadrul unor paradigme formale ale verbelor argotice este analiza contextuală.

În conversațiile dintre utilizatorii de internet, opozițiile de timp gramatical se înscriu într-o continuitate stilistică cu pertinență contextuală, generată, cel mai frecvent, prin citarea spuselor unui alt protagonist:

> „**hot_girl**: Discuția asta a ajuns prea departe, încetează Andreea că şi aşa se vede că-ți lipsesc neuronii.
> **Andreea Grazzia**: first look in the mirror and after that comment about the others!
> **hot_girl**: Vai tu, ştii engleză. *M-ai spart la faza asta*. Sau ce, te crezi mai deşteaptă? Fii liniştită că ştiu eu mai multă engleză decît tine, te asigur.
> **Andreea Grazzia**: if you say so..."[31]

Aşa cum se observă din exemplul dat, opoziția gramaticală dintre prezent şi trecut (prima replică) este transformată în opoziție stilistică (replica a treia). În acest fragment de interacțiune verbală, dominat de verbe la timpul prezent, trecutul este folosit pentru a marca evenimentele petrecute anterior („discuția *a ajuns* prea departe"). În ansamblu, prezentul este întrebuințat pentru a insera comentarii calificative strîns legate – din perspectiva emițătorului – de perceperea momentului „vorbirii" („*încetează* Andreea că şi aşa se vede că-ți *lipsesc* neuronii"). Acestui timp cu identitate deictică, prezentul rostirii, prezentul lui «acum», i se opune un timp cu identitate afectiv-stilistică, trecutul cu valoare de prezent, inserat, ca marcă distinctivă, într-un enunț a cărui continuitate temporală este situată în prezent (replica a treia): „M-*ai spart* la faza asta". Verbul argotic *a sparge*, cu sensul ('a da gata'), amplifică potențialul expresiv al ironiei generate, de altfel, prin interjecție: „*Vai* tu, ştii engleză". Exprimată în simultaneitate cu timpul enunțării, forma de trecut „m-ai spart" este, în esență, una de prezent, deoarece mărcile gramaticale ale perfectului compus au rolul de a marca distanțarea afectivă, ironică, a locutorului față de afirmațiile interlocutorului.

Forma de perfect compus a verbului *a sparge*, conjugat la persoana a doua singular, este cel mai frecvent folosită de utilizatorii de internet. Față de alte

[31] **Andreea Grazzia**, 8 februarie 2005, 15: 18 forum popcorn.ro

BDD-A1699 © 2006 Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:02:51 UTC)

forme temporale, ea are cel mai ridicat randament funcţional, fiind înregistrate peste 650 de ocurenţe contextuale pe motorul de căutare *Google*. În raport cu perfectul compus, forma de imperfect *mă spărgeai* este aproape inexistentă, înregistrîndu-se doar două ocurenţe. Preferinţa utilizatorilor de internet pentru forma de perfect compus, cu scopul de a marca ironia poate fi considerată o manifestare a specializării stilistice. În raport cu forma de perfect compus, forma de indicativ prezent a aceluiaşi verb înregistrează, pe motorul de căutare google, peste 200 de ocurenţe, adică numai o treime din numărul aparițiilor contextuale ale formei de trecut, valenţele ei expresive fiind, parcă, mai atenuate, întrucît în enunţ nu se mai manifestă opoziţia formală dintre trecut şi prezent: „ce concluzii tragi şi tu... *mă spargi*... văd că nu ştii altceva pe forumu' ăsta decît să critici la maxim pe oricine de parcă tu ai fi tata designer-ilor..."[32].

Există şi alte structuri verbale argotice, conjugate la perfect compus (cu dezvoltare temporală foarte apropiată de prezent) şi folosite de utilizatorii de internet pentru a-şi exprima neîncrederea sau ironia faţă de spusele interlocutorilor: *m-ai băgat în ceaţă*, *m-ai dat pe spate*, *m-ai omorît*, *m-ai rupt*, *m-ai ucis* etc. Valoarea stilistică de trecut foarte apropiat de prezent este accentuată prin determinanţi de natură deictică, precum adjectivul pronominal sau pronumele demonstrativ (*la faza asta*, *cu asta*), prin determinanţi de tip nominal, cum ar fi substantivele în vocativ (*băi tată*, *frate*, *moşule*, *bătrîne* etc.), prin determinanţi verbali incluşi în enunţuri exclamative (*să moară mama*!) sau prin determinanţi frazeologici („m-ai rupt *în fericire*" „m-ai spart *la nas*").

Deşi folosirea formelor verbale de trecut cu valoare de prezent nu este specific argotică, deoarece se manifestă atît în vorbirea populară cît şi în cea urbană, trebuie precizat că, în cele mai multe situaţii de comunicare în mediul virtual, expresivitatea semantică a argoului accentuează potenţialul stilistic al marcărilor gramaticale din planul formei.

Întrucît foarte multe elemente de expresivitate conversaţională sînt transpuse în comunicarea scrisă dintre utilizatorii de internet, valorile stilistice ale *categoriei gramaticale a modului* ţin de particularităţile stilistice ale limbii vorbite. La nivel sintactic, se remarcă gradul mare de expresivitate al unor enunţuri exclamative şi interogative, în care verbele predicat sînt conjugate la modul imperativ, optativ sau conjunctiv. Aceste enunţuri au o importantă componentă afectivă pentru că, în cea mai mare parte a contextelor în care sînt întrebuinţate, ele exprimă stări şi atitudini ale protagoniştilor actului de comunicare.

Spre deosebire de celelalte moduri verbale personale, ale căror forme paradigmatice includ (excluzînd excepţiile) toate cele trei persoane gramaticale, *imperativul* marchează foarte clar orientarea comunicării dinspre persoana I (cu realizare implicită, a cărei existenţă este subînţeleasă în planul de adîncime al enunţurilor) spre persoana a II-a (cu realizare gramaticală explicită, a cărei

[32] **mindsoul**, 17 mai 2004, 03:25, forum softpedia.com

BDD-A1699 © 2006 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:02:51 UTC)

existență este exprimată în planul de suprafață al enunțului). Mod al adresării directe, imperativul ilustrează dimensiunea interactivă, de esență dialogică, a actelor de comunicare orală. În raport cu indicativul, cu care este înrudit din punct de vedere formal, dat fiind că, în ansamblu, realizările morfematice sînt aproape identice cu formele flexionare ale indicativului prezent, la persoana a II-a şi a III-a, imperativul are ca trăsătură distinctivă apartenența la stilul direct, dezvoltările în stil indirect nefiind posibile. În aceste condiții, atît în conversație, cît şi în schimburile de replici între utilizatorii de internet, formele de imperativ ale unor verbe şi expresii verbale familiare şi argotice capătă o mare frecvență de utilizare, mai ales în situațiile în care emițătorul îşi exprimă neîncrederea în afirmațiile receptorului (*fugi cu cercu*(*l*)!, *plimbă ursul*!, *cîntă la altă masă*!, *las-o* (*jos*) *că măcăne*! etc.), sau în situațiile de comunicare în care folosirea invectivelor eufemistice are rolul de a sublinia iritarea emițătorului față de considerațiile partenerului de discuție. Cele mai utilizate sînt enunțurile familiare şi argotice constituite cu verbele *a da*, *a se duce* şi un număr restrîns de determinanți nominali eufemistici: *dă-te-n*/ *du-te-n pana mea*!, *du-te-n puşca mea*!, *du-te-n în puii mei*!, *dă-te-n sînge* (*de figurist*)!, *dă-te-n spirt*!, *dă-te-n kilu' meu*!, *dă-te-n spanac*!, *dă-te-n spume*! etc. Acestora li se adaugă alte enunțuri prin care se exprimă neîncrederea (mai scurtează, mai taie etc.) sau o stare de spirit negativă (*lasă-mă*, *scuteşte-mă*, *slăbeşte-mă*, *fă paşi*, *caută-mă pe afară*, *ia viteză*, *marş că eşti varză*). Ocazional, natura emfatică a imperativului face posibilă transformarea enunțurilor exclamative în enunțuri interogativ retorice, aşa cum se întîmplă în cazul verbului *a lăsa* (*lasă-mă – mă leşi*?). Cu originea în limbajul popular, schimbarea semnificantului, prin înlocuirea vocalei *a* cu *e* subliniază, în planul expresiei, atitudinea negativă sau ironică a locutorului.

Avîndu-şi originea expresivă în conversație, aceste enunțuri sînt folosite foarte frecvent în mediul urban şi au o funcționare stilistică relativ precisă, putînd fi considerate, într-o anumită măsură, şabloane stilistice care ilustrează principiul economiei în limbă. Un argument în acest sens este larga răspîndire a unora dintre ele, care şi-au depăşit statutul de structuri lingvistice argotice devenind elemente sintactice de tip familiar.

Valorile stilistice ale *modului conjunctiv* sînt strîns legate de statutul gramatical al acestui mod. Dacă se are în vedere raportul formă – sens, conjunctivul trebuie considerat un mod de relație pentru că semnificația verbelor la conjunctiv se dezvoltă, de cele mai multe ori, printr-o relație de dependență sintactică față de regenți verbali conjugați la alte moduri predicative (indicativ, imperativ, optativ).

În limba populară, autonomia gramaticală a unui verb la conjunctiv față de un posibil regent şi lipsa conjuncției morfem *să* determină absolutizarea planului semantic şi transformarea enunțului într-o structură sintactică cu ajutorul căreia vorbitorul exprimă şi marchează spontaneitatea trăirilor interioare în raport cu

BDD-A1699 © 2006 Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:02:51 UTC)

evenimente neprevăzute din lumea fenomenală: *fie ce-o fi*; *d-apoi vină cine-o vrea*, *facă ce-o vrea* etc.

Situată în continuitatea modelelor expresive populare, autonomia sintactică a conjunctivului capătă, în vorbirea urbană, valori stilistice persuasive. Ocazional, tendința spre o exprimare insolită motivează apariția unor enunțuri argotice exclamative a căror expresivitate se dezvoltă pe baza interdependenței dintre subiect şi predicat (*să-mi moară neuronu'*!), a dependenței complementului direct față de verbul regent (*să-mi trag nervu'*!) ori prin dezvoltări sintagmatice cu sens umoristic (*să-ți bați copiii cu basca*!), autoironic (*să moară mandea*!) sau eufemistic (*să-mi bag banii*/ *picioarele*/ *pixu'* etc.).

Modelul popular al imprecațiilor îşi dovedeşte pertinența expresivă şi în vorbirea citadină prin folosirea, de către vorbitori, a unor enunțuri cu verbul la modul optativ şi cu auxiliarul post-pus: *băga-mi-aş*, *băga-mi-ai*, *mînca-ți-aş*, *mînca-mi-ai* etc.

Bibliografie

Carter, Ronald, *Language and Creativity,* Routledge, London, 2004.

Iordan, Iorgu, *Stilistica limbii române*, Editura Ştiințifică, Bucureşti, 1975.

Irimia, Dumitru, *Morfo-sintaxa verbului românesc*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza", Iaşi, 1997.

Irimia, Dumitru, *Introducere în stilistică*, Editura Polirom, Iaşi, 1999.

Norrick, Neal, *Conversational Narrative: Storytelling in Everyday Talk*, John Benjamins, Amsterdam, 2000.

Toolan, Michael, *Narrative. A Critical Linguistic Introduction*, Routledge, London and New York, 2001.

Volceanov, Anca/ Volceanov, George, *Dicționar de argou şi expresii familiare ale limbii române*, Editura Livpress, Bucureşti, 1998.

BDD-A1699 © 2006 Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:02:51 UTC)